

© PCFRUIT

PROEFWIJNGAARD PCFRUIT IN VOLLE ONTWIKKELING

Vijf jaar geleden was het aanleggen van een wijngaard in België nog een zeldzaamheid. Dit jaar werd er in mei bijna elke dag wel ergens een wijngaard aangelegd in Vlaanderen. Midden vorig jaar werd het Kennis- en Onderzoekscentrum Wijnbouw opgericht. Dit voorjaar legde dit centrum een proefwijngaard van 0,56 ha aan op de terreinen van het Proefcentrum Fruitteelt in Kerkom-bij-Sint-Truiden.

– Kris Vandenwyngaert, pcfruit

Een wijngaard aanleggen is niet echt spannend. Je zorgt voor een geschikt stuk grond, je kiest de variëteit waarvan je wijn wil maken en vervolgens kies je een onderstam die geschikt is voor het bodemtype. Hiervoor doe je een bodemanalyse. Verder kan men je bij pcfruit adviseren over de maatregelen die je moet nemen opdat je perceel klaar zou zijn voor de aanplant. Vervolgens vraag je aan iemand met een plantmachine om alle wijnstokken gps-gestuurd in de bodem te planten.

Voor een proeftuin is het aanleggen van een proefwijngaard niet zo simpel, omdat die ten dienste moet staan van alle wijnbouwers, en dus alle variëteiten moet bevatten. Eind vorig jaar werd een enquête gehouden om na te gaan welke variëteiten het meest voorkomen bij de Vlaamse wijnbouwers.

.....
Er bestaan 2 grote stromingen onder de wijndruiven.

Historisch gegroeide dualiteit

Er bestaan 2 grote stromingen onder de wijndruiven. Enerzijds heeft men de klassieke rassen zoals Chardonnay, Pinot (noir, blanc, gris), Merlot, Syrah ... Die variëteiten bestaan al een hele tijd. Ze zijn ontstaan door spontane mutaties en behoren allemaal tot de groep *Vitis vinifera*. Men schat dat er tussen 5000 en 10.000 variëteiten zijn. Anderzijds bestaan er nog andere groepen, zoals *Vitis riparia*, *Vitis rupestris*, *Vitis berlandieri* ... Commercieel zijn de druiven uit die groepen niet interessant omdat ze speci-

ale smaaktonen bezitten. Behalve in Australië, voor confituur, worden deze soorten niet gebruikt.

Met de klassieke variëteiten had men in het verleden te kampen met de druifluis *Daktulosphaira vitifoliae* (phylloxera) waardoor de wijnbouw in Europa bijna geheel verdween. Die druifluis zit tijdens een bepaalde fase in de grond en besmet de wortels van de druivelaar. Men ontdekte dat druiven van de andere soorten (dus niet *Vitis vinifera*) hiervoor ongevoelig waren. Door een andere soort als onderstam te gebruiken en hierop een ent te plaatsen van een klassiek ras, kon men een plant maken die door de druifluis niet meer werd geïnfecteerd. Zo heeft men de wijnbouw kunnen redden. Er worden in Europa nauwelijks nog wijnstokken gebruikt zonder dit principe toe te passen.

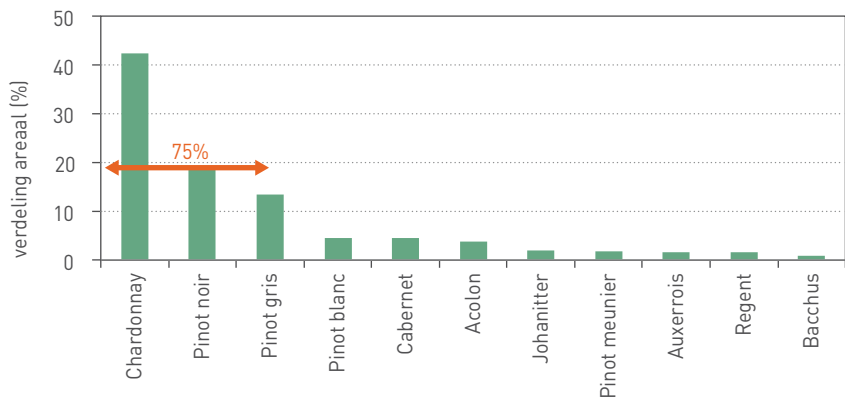
Door deze truc was er een idee geboren. Men had immers gemerkt dat sommige van deze druivensoorten ook minder gevoelig waren voor andere ziekten en plagen. Men is toen begonnen te kruisen om die resistentie over te brengen op klassieke rassen. Hierdoor zijn er vele nieuwe rassen ontstaan, maar heel dikwijls had men het probleem dat men samen met de resistentie ook de vreemde smaaktonen mee kopieerde naar de nieuwe variëteit. Er ontstonden 2 stromingen onder wijnbouwers. Sommigen geven de voorkeur aan de resistentie rassen, waardoor ze zuiniger kunnen zijn in het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Maar dan moest men er ook soms de 'rare' smaak bij nemen. Onder wijndrinkers wordt dit 'foxy' genoemd, veroorzaakt door methyl-antranilzuur. Anderen blijven liever bij de klassieke rassen. Ze lopen dan geen risico op vreemde smaken vanuit de plant, maar ze moeten er ook de overige consequenties bijnemen op gebied van ziektegevoeligheid. De techniek is natuurlijk niet blijven stilstaan. Wilfried Schwab, professor Biomoleculaire voedingstechnieken aan de Technische Universiteit van München kon in 2009 het gen identificeren dat verantwoordelijke is voor deze foxy-toon in de wijn. Dit wil nog lang niet zeggen dat iedere kruising waarin het gen voor foxy-smaak ontbreekt een goede wijn is, maar het vereenvoudigt het selectieproces bij het kruisen van druiven aanzienlijk. Seyval blanc, bijvoorbeeld, heeft geen foxy-toon. Toch is dat ras nooit doorgebroken als populaire druif. Ondertussen zijn er een aantal kruisingen, waarvan de wijnen in sensorische smaak- en aromatesten erg veelbelovend zijn.

Variëteiten

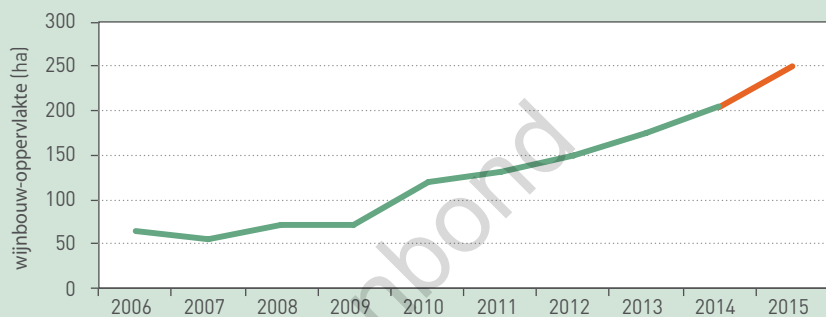
Als onderzoekscentrum moeten we de wetenschappelijke neutraliteit bewaren. Daarom hebben we zowel de klassieke variëteiten als enkele van de veelbelovende nieuwere resistente rassen aangeplant. Figuur 1 geeft een overzicht.

Riesling Dit ras is zeer populair bij Belgische wijnliefhebbers, maar tot nu toe is gebleken dat deze variëteit in België zeer moeilijk tot voldoende oogst leidt. Met de komst van de nieuwe kloon DN500 zou hier verandering in moeten komen. Deze kloon is in Rheinland Pfalz gedurende 21 jaar op 14 locaties getest. Hij zou ook in onze streken goed moeten gedijen. Ter vergelijking staan bij ons naast de DN500 nog 4 andere klonen.

Chardonnay Dit is de meest aangeplante druif in België, maar tegelijk ook een van de gevoeligste voor ziekten. Daarom

Figuur 1 Overzicht van de geplante rassen in België - Bron: : pcfruit 2015

Figuur 2 Evolutie van het Belgische wijnbouwareaal, 2015 prognose op basis van info van de plantenleveranciers - Bron: Algemene directie statistiek 2015

WIJNBOUW IN VLAANDEREN

In België kennen we een sterke groei. Die is voornamelijk veroorzaakt door nieuwkomers in de landbouwsector. Toch merken we stilaan dat wijnbouw steeds meer interesse wekt als potentiële vervangteelt binnen de fruitsector. Om die reden kan verwacht worden dat de groei (jaarlijks meer dan 15%) nog enige tijd zal handhaven.

wordt deze druif vaak gebruikt voor het observeren van ziektegedrag en reactie op gewasbeschermingsmiddelen. Voor dit soort studies moet een perceel voldoen aan een aantal richtlijnen. Daarom is dit het grootste blok geworden (10 rijen van 120 planten). In geval van testen met gewasbeschermingsmiddelen moet vaak alle opbrengst vernietigd worden. Daarom kunnen we dit soort onderzoek moeilijk uitvoeren bij een externe teler.

Pinot noir De tweede meest populaire druif is ook geen gemakkelijke druif. De pinot noir kan tot mooie wijnen leiden, maar dit ras is soms een nachtmerrie voor de teler. Door de compacte trossen gebeurt het wel eens dat de bessen zo'n vaste tros vormen dat de binnenste bessen stuk worden gedrukt en gaan schimmelen. In Duitsland wordt Pinot

noir Spätburgunder genoemd. Ook daar is het ras zeer populair. Daar heeft men door selectie een kloon bekomen die eerder losse trossen voortbrengt en daarom veel minder gevoelig is. In de proefwijngaard staan de beide varianten naast elkaar.

Voorts hebben we een aantal moderne resistente soorten die naar verluidt geen of zeer weinig foxy-smaak zouden hebben en die momenteel in Europa sterk opkomen. Het is nog afwachten of deze variëteiten inderdaad zullen doorbreken. Sommige mensen in de sector doen hier heel moeilijk over. Ze schreeuwen moord en brand over het gebruik van deze variëteiten, maar eigenlijk moet men hier niet zo veel aandacht aan schenken. Als de wijn niet deugt, zullen de consumenten hem niet kopen. Als hij goed is,

verover hij zijn plaats in de winkelrekken wel. De consument heeft het laatste woord. We hebben hiervan 2 soorten rood en 3 soorten wit aangeplant. We hebben in onze wijngaard ook 4 verschillende types van palen verwerkt afkomstig van de 2 meest gebruikte leveranciers. Op die manier kan een beginnende wijnbouwer dit zien zonder hiervoor enkele honderden kilometers te moeten rijden.

Op pcfruit is de aanplant volledig met de hand gebeurd. Door de kleine aantallen per soort was een plantmachine niet efficiënt.

Handwerk

Op pcfruit gebeurde de aanplant niet door een plantmachine maar volledig met de hand. Door de verschillende soorten met telkens kleine aantallen zou een plantmachine meer stilstaan dan operationeel zijn. Wegens het handwerk hebben we ervoor gekozen om eerst de palen te zetten, zodat we ons daarop konden richten tijdens het planten om alles mooi uit te lijnen.

De rijen staan hier 2,5 m uit elkaar. Dat is zowat het maximale dat in de druiventeelt nog gangbaar is. We doen dit omdat in de andere fruitsoorten op pcfruit ook op die rijbreedte wordt gewerkt. De machines zijn ter beschikking. Op die manier kunnen we wat besparen om ons aanbod ook op andere vlakken uit te bouwen, zoals kelderinfrastructuur of voorzieningen voor analyses van most en wijn. Eigenlijk is het een kwestie van verstandig omspringen met het geld om daarmee zo veel mogelijk te bieden.

Oogst na 3 à 4 jaar

Het duurt 3 tot 4 jaar vooraleer je kan oogsten. Ondertussen bereiden we proeven voor die betrekking hebben op de groenstroken tussen de druivenplanten. Deze maand worden 10 verschillende

zaadmengsels, die algemeen gebruikt worden in de wijnbouw, op verschillende opengelaten stroken ingezaaid om na te gaan wat hun effect op de bodem is. In samenwerking met het Proefcentrum voor de Sierteelt worden er ook een aantal rozen geplant. Vroeger was het in de wijnbouw gebruikelijk om rozen aan te planten in een wijngaard als indicatorplant voor witziekte. Ook vandaag wordt deze traditie nog in veel wijngaarden in ere gehouden, meestal om esthetische redenen. Ook in de sierteelt heeft men rozen ontwikkeld die meer resistent zijn tegen witziekte. Daarom is het interessant om na te gaan of deze rozen nog nuttig kunnen zijn als indicatoren. Dit kleine maar mooie projectje werd dankzij de goede samenwerking tussen de proefcentra snel opgezet en het bezorgt de proefwijngaard wat extra aankleding. Ondertussen werken we op pcfruit aan de plannen hoe de oogst binnen 3 jaar moet worden omgezet tot wijn en welke onderzoeken hier een positieve bijdrage kunnen hebben voor de Belgische wijnbouwers. ■